

JASP (Petr Soukup z Youtube) – seminář 1 a 2 o JASP

<https://www.youtube.com/watch?v=PXVUpD97BLE>

<https://www.youtube.com/watch?v=XhSPTQHdCLQ>

Volný software, podporovaný Univerzitou v Amsterdamu. Jde o free-ware alternativu k SPSS, která je placená (stojí min. 18 tis. Po slevě pro vzdělávací ústavy).

Nabízí i Bayesovskou statistiku.

Výpočty vycházejí ze statistického software „R“.

JASP neumožňuje přepisovat nová data. Pracuje pouze s daty z jiných softwarů, která jsou uložena v níže uvedených formátech:

Jde o dokumenty s koncovkou xls, sav, csv, ods, txt, dta, por, xpt, jasp.

JASP neumí načítat klasický Excelový soubor, ale **umí načíst soubory, které se v Excelu dají vytvořit = s koncovkou csv nebo ods.**

1. Možnost – V Excelu se list s daty uloží jako soubor s koncovkou „**csv**“.
2. Pokud by Vám to nefungovalo, je možné si stáhnout z internetu ještě **free program „Open Offices“**. V něm je Excel, který automaticky nabízí ukládání ve formátu „**ods**“ a v něm se dají soubory otevřít bez potíží.

Úpravu dat provádíme v Excelu. Názvy položek jsou v prvním řádku.

ZÁKLADNÍ MOŽNOSTI ZOBRAZENÍ => tři modré čárky v levém horním rohu

PREFERENCE – jak se budou zobrazovat data a proměnné, které budou vyloučeny.

- Ponechat zde automatické nastavení „**synchronize**“ = jakmile upravíme data v původním souboru (tj. v Excelu), upraví se i v JASP.
- Definování chybějících proměnných (**missing values**) – pokud máme v některých buňkách přeepsaného výzkumu chybějící údaje, napíšeme na jejich místo v datasetu některou zde uvedenou variantu, např. tečku.

RESULTS – možnost nechat si zobrazit hodnoty významnosti (**p**) na více desetinných míst

- Možnost upravit si rozlišení
- Možnost bílého nebo průhledného pozadí.

INTERFACE – možnost upravit rozhraní, fonty, inverzní obrazovka atd.

ADVANCED – možnost dalších pokročilých voleb (pro nás nepodstatné).

OTEVÍRÁNÍ SOUBORŮ => tři modré čárky v levém horním rohu => OPEN

Pak buď možnost => „**recent files**“ – nabízí naposledy otevřené soubory v JASP,

nebo možnost => „**computer**“ – otevření jiných uložených souborů prostřednictvím „**browse**“

(„Data library“ – nabízí cvičné (smyslené) soubory, vhodné pro naše použití konkrétních typů výpočtů a pro naše případné procvičování. Jsou zde i příslušné výpočty).

Pokaždé když JASP otevírá další soubor, musí se znovu otvírat jako další program, což zahrnuje paměť a nedoporučuje se to.

Po otevření Excelového souboru s koncovkou „csv“ je možné otevřít i původní Excelový list – dvojitým klikem kdekoli v datech JASP. V takto otevřeném Excelovém souboru je možné upravovat data, která se zároveň překlopují do datasouboru v JASP.

Pro uživatele SPSS – JASP nemá „variable view“.

Ale nahoře u proměnných se zobrazuje obrázkem typ proměnné (*kategorická/nominální, pořadová/ordinal* či *intervalová/scale* – je možné to upravit klikem na daný obrázek).

Když se klikne na název proměnné, tak se ukáže, jaké popisky proměnné se pod ní skrývají.

JASP umožňuje pracovat i s textovou proměnnou (tři kroužky, jak je znám z SPSS + písmeno A)

PŘEKLIKÁVÁNÍ MEZI DATY A VÝPOČTY:

Šedými šipkami na okraji uprostřed obrazovky je možné otevřít a přivřít buď výpočty, nebo zdrojová data.

UKLÁDÁNÍ VÝSLEDKŮ – „tři modré čárky“ nahoře => „save as“ => „computer“ (volba adresáře). Do tohoto souboru se uloží původní data i s výpočty.

Je možná i volba „export data“ – vznikne datový soubor.

ÚPRAVA DAT – prostřednictvím „+“ v pravém horním rohu => nabídka „add computed column“. Vyběhne okénko „NAME“, pak se musí zvolit, zda se bude psát ručně, nebo zda se použijí vzorce z „R“. Dále se volí typ vznikající proměnné. Poté „create column“ zadáme vzoreček (výpočet). Nahoře to nabízí k použití nějaké matematické funkce (dá se tady vytvořit např. „product“ pro výpočet moderačního účinku), svíslá čára znamená „nebo“, malé „L“ je logický zápor.

Příkaz se provede při klepnutí na velkou šedou čáru pod okénkem s výpočtem. Počítá to ale jen se spojitými proměnnými

JASP zde má nápovědu (modrý kroužek s „i“ vlevo)

Pokud chceme schovat nějaký výpočet, klikneme na černý trojúhelníček i názvu výpočtu.